13/10/2022

Η Ορθόδοξη Εκκλησία στον αγώνα κατά της ενδοοικογενειακής βίας – Τι αποκαλύπτουν έρευνες για τις γυναικοκτονίες

/ Επικαιρότητα

Η ενδοοικογενειακή βία και οι γυναικτονίες ήταν ένα από τα θέματα που κυριάρχησαν στην πρόσφατη Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας. Η Εκκλησία της Ελλάδος όπως επίσης και οι ανά τον κόσμο Ορθόδοξες Εκκλησίες ρητά και κατηγορηματικά καταδικάζουν την άσκηση βίας και την προσβολή της ανθρώπινης οντότητας και αξιοπρέπειας.

Η βία εναντίον γυναικών και κοριτσιών διατηρεί τις ρίζες της βαθιά στο παρελθόν. Εκτυλίσσεται πίσω από τις ερμητικά κλειστές πόρτες των σπιτιών και μιας κοινωνίας που εκκωφαντικά… κωφεύει στην κραυγή αγωνίας των θυμάτων. Σήμερα, μια σειρά από παράγοντες έφεραν στην επιφάνεια, το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών. Τα περιστατικά που βλέπουν καθημερινά το φως της δημοσιότητας καλούν επιτακτικά όλους τους φορείς, Εκκλησία και Πολιτεία, να

συνεργαστούν και να δράσουν.

- **Της Σβετλάνα Λεβίτσκι**

Στην Ορθόδοξη Εκκλησία, η γυναίκα τιμάται στο πρόσωπο της Υπεραγίας Θεοτόκου. Κάθε Θεομητορική εορτή αλλά και κάθε μνήμη αγίας γυναικός μας το υπενθυμίζει. Ο Μακαριστός Μητροπολίτης Δράμας κυρός Παύλος, σε **εγκύκλιό** του είχε υπογραμμίσει: **«Η εορτή της Παναγίας είναι εορτή των χριστιανών, αλλά κατ' εξοχήν των γυναικών. Η Παναγία, η τελειωτέρα εκπρόσωπος του γυναικείου κόσμου, είναι το καύχημα και το στολίδι των πιστών γυναικών». Ακόμη, σε μήνυμά του ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ. Ελπιδοφόρος τόνισε ότι** *«**μια γυναίκα, η Παναγία μας, άλλαξε τον ρου της ιστορίας**».*

Οικουμενικός Πατριάρχης: Ατυχώς η Ορθόδοξη Εκκλησία χαρακτηρίζεται ως ανδροκεντρική

Σε μήνυμά του για τις Αγίες Μυροφόρες γυναίκες, ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος επεσήμανε ότι ***η γυναίκα είναι κατ'εξοχήν εκφραστής του προσωποκεντρικού ήθους****:*

«Ατυχώς και αστόχως η Ορθόδοξος Εκκλησία χαρακτηρίζεται έξωθεν ως ανδροκεντρική. **Όμως, η κεντρική θέσις της Θεοτόκου εις την ζωήν της, η πληθύς των Αγίων γυναικών, η προσφορά των γυναικών εις τας ενορίας, το πολυδιάστατονδιακονικόν έργον των, και ο ουσιαστικός ρόλος αυτών**

εις την οικογένειαν, την «μικράν Εκκλησίαν», κατά τον προκάτοχόν μας εις τον Θρόνον της Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας, Ιωάννην τον Χρυσόστομον, τα οποία προκαλούν θαυμασμόν, ακυρώνουν αυτάς τας θεωρήσεις».

Στη συνέχεια ο Παναγιώτατος συμπλήρωσε ότι **«η γυναίκα είναι ο κατ᾽ εξοχήν εκφραστής του προσωποκεντρικού ήθους», δηλαδή ότι η γυναίκα, περισσότερο από κάθε άλλον, και ίσως πρώτα από κάθε άλλον ως Μητέρα, μας μαθαίνει να ζούμε ως όντα σχέσεως, και όχι ως αυτονομημένα.**

Ηχηρά μηνύματα και δράσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας

Σύμφωνα με ρεπορτάζ του ope.gr **η Εκκλησία της Ελλάδος** εξέφρασε την αμέριστη συμπαράστασή της για το κοινωνικό φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας και των γυναικοκτονιών:

«Τα Μέλη της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας δεν μπορούν να παραθεωρήσουν τα αυξανόμενα φαινόμενα ενδοοικογενειακής βίας, διά της οποίας συνήθως πλήττεται το πρόσωπο της γυναίκας, και τα οποία φαινόμενα διασαλεύουν τα θεμέλια του κοινωνικού ιστού».

Είναι αξιοσημείωτο ότι στο πλαίσιο της πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας,

στις 2 Νοεμβρίου 2020, ο **Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος** συνυπέγραψε μαζί με τον Μητροπολίτη Ιλίου, Αχαρνών και Πετρουπόλεως κ. Αθηναγόρα, τον Περιφερειάρχη Αττικής Γιώργο Πατούλη, τον Δήμαρχο Αθηναίων **Κώστα Μπακογιάννη**, τον τότε Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας Αντιστράτηγο κ. Μιχαήλ Καραμαλάκη την **Ιδρυτική Πράξη της** « **Πρωτοβουλίας για την πρόληψη της Ενδοοικογενειακής βίας**».

Βασικότερος σκοπός είναι, πέρα από την πρόληψη, η συνεργασία με τους φορείς της Πολιτείας για την αλλαγή των στερεοτυπικών αντιλήψεων για τους ρόλους των δυο φύλων στην κοινωνία και στην οικογένεια, καθώς και η επικέντρωση στην μηδενική ανοχή της βίας.

Αρχιεπίσκοπος Αθηνών: *Ας συμβάλλουμε με όλες μας τις δυνάμεις στην αποτελεσματική αντιμετώπιση της βίας*

Απαράδεκτα και καταδικαστέα τα φαινόμενα ψυχολογικής και σωματικής βίας εις βάρος των γυναικών, όπως τόνισε σε ομιλία του ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος **κ.κ. Ιερώνυμος.**

Παρευρισκόμενος στην παρουσίαση του συλλογικού τόμου ***«Γυναίκες στη σκιά της βίας. Η ποιμαντική ευθύνη και η οπτική των Θρησκειών»***, που έλαβε χώρα στην αίθουσα συνεδριάσεων της **Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος**, ο Μακαριώτατος μίλησε για τη μάστιγα της εποχής μας, την ενδοοικογενειακή βία.

«Είναι περιττό να σας υπενθυμίσω ότι τα ποικίλα φαινόμενα ψυχολογικής και σωματικής βίας εις βάρος των γυναικών θεωρούνται απολύτως απαράδεκτα και καταδικαστέα από την Αγία γραφή, την εκκλησιαστική μας παράδοση και την χριστιανική ηθική γενικότερα», είπε ο Μακαριώτατος, και πρόσθεσε:

«Και τούτο, διότι είναι αδύνατον να συνυπάρξει η βία με την αγάπη, αφού στην βία εμφωλεύει η κακότητά, ο εγωισμός, η σκιά του θανάτου, ενώ στην αγάπη ακτινοβολεί το φέγγος του ουρανού, η ταπείνωση, η χαρά, η ειρήνη του Θεού».

Επίσης ο Μακαριώτατος έκανε έκκληση να συμβάλλουμε με όλες μας τις δυνάμεις στην αποτελεσματική αντιμετώπιση της βίας, η οποία «αμαυρώνει τον πολιτισμό, κάνει τον άνθρωπο απάνθρωπο, καταργεί τον σεβασμό, την αξιοπρέπεια και μάχεται την ίδια τη ζωή».

Πατριάρχης Σερβίας: Οι γυναίκες, οι μητέρες, οι αδελφές είναι ιερές

Ο Πατριάρχης Σερβίας κ.κ. Πορφύριος, με βιντεοσκοπημένο μήνυμά του αποκάλεσε ιερές τις γυναίκες, μητέρες, και αδερφές και υπογράμμισε ότι ο ίδιος προσωπικά θα συμβάλει ώστε τα σπίτια να είναι πιο ασφαλή.

«Η ανάδειξη της βίας και της ανηθικότητας σε ορισμένα μέσα ενημέρωσης, ταινίες, εφημερίδες και ιστοσελίδες, ακόμη και στον κόσμο του παιδικού παιχνιδιού, ***γίνεται πλέον πρότυπο για τις νέες γενιές, δημιουργώντας μια νέα πραγματικότητα»***, επεσήμανε ο Πατριάρχης Σερβίας κρούοντας τον κίνδυνο προώθησης της βίας.

Αναφερόμενος στο τι επικρατεί στη Σερβία, είπε: *«Είναι απαράδεκτο το γεγονός ότι άνδρες – δειλοί και αδύναμοι – έχουν σκοτώσει περισσότερες από 40 γυναίκες στη Σερβία μόνο τα τελευταία δύο χρόνια και περίπου 300 τα τελευταία 10 χρόνια! Ένας Θεός ξέρει πόσες άλλες γυναίκες στο οικογενειακό περιβάλλον, στους χώρους εργασίας και αλλού εκτίθεντο σε κάθε είδους βασανιστήρια»*.

«Αισθάνομαι την ευθύνη και την ανάγκη να δει η Εκκλησία αυτό το πρόβλημα σε όλες τις τεράστιες διαστάσεις του», επεσήμανε ο Μακαριώτατος.

Μάλιστα, ο Πατριάρχης Σερβίας απηύθυνε έκκληση ώστε όλοι οι ιερείς να εντοπίσουν τα φαινόμενα βίας και να συνεργαστούν με τους κοινωνικούς λειτουργούς: *«Η Εκκλησία, τουλάχιστον εδώ στην Αρχιεπισκοπή Βελιγραδίου και Καρλοβικίου, θα βοηθήσει στο να είναι ασφαλή τα σπίτια.* ***Θα ενθαρρύνει τους πιστούς να συμμετέχουν εθελοντικά στο έργο των υφιστάμενων ιδρυμάτων και κέντρων που φροντίζουν θύματα οποιασδήποτε μορφής βίας.***

Οι ιερείς θα αναγνωρίζουν την ενδοοικογενειακή βία στις ενορίες τους και σε συνεργασία με κοινωνικούς λειτουργούς, θα προσπαθούν να επηρεάσουν, ώστε να μην προκύψουν τραγικά αποτελέσματα. Θα ενθαρρύνονται επίσης να μιλούν πιο συχνά στα κηρύγματά τους για το πρόβλημα όλων των μορφών βίας που υπάρχουν σήμερα στην κοινωνία και τις οικογένειές μας».

Τι αποκαλύπτουν τα στατιστικά στοιχεία για την ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα

Το επικρατέστερο είδος έμφυλης βίας είναι η ενδοοικογενειακή βία με 81% από το σύνολο των καταγεγραμμένων μορφών βίας κατά των ωφελούμενων γυναικών, δηλαδή των γυναικών που εξυπηρετήθηκαν από το Δίκτυο Δομών της ΓΓΔΟΠΙΦ και την Γραμμή SOS 15900. Μόλις το 2% αφορά την σεξουαλική παρενόχληση και τα περιστατικά που αφορούν βιασμό.

Η κατάσταση που παρουσιάζεται βασίζεται στην ανάλυση στοιχείων από τη βάση δεδομένων που τηρεί η **Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης** (ΕΕΤΑΑ) για την κατάσταση σε Συμβουλευτικά Κέντρα και Ξενώνες Φιλοξενίας του Δικτύου Δομών της ΓΓΔΟΠΙΦ καθώς και σε δεδομένα από την 24/7 Γραμμή Υποστήριξης SOS 159002, και καλύπτει το τρίμηνο Απρίλιος–Ιούνιος 2022. Αναλυτικά στοιχεία μπορείτε να διαβάσετε στο τριμηνιαίο ενημερωτικό Δελτίο «Πολιτικές και Δράσεις της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ) για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών – Ανάλυση Στατιστικών Στοιχείων» του Δικτύου Δομών και της Γραμμής SOS 15900 της ΓΓΔΟΠΙΦ.

Είναι ενδεικτικό ότι την περίοδο αναφοράς, υποστηρίχθηκαν από τα **Συμβουλευτικά Κέντρα του Δικτύου Δομών** της ΓΓΔΟΠΙΦ ανά την Ελλάδα

συνολικά **1.216 γυναίκες επιζήσασες βίας** και πολλαπλών διακρίσεων που έλαβαν συμβουλευτική.

Η έμφυλη βία κατά των γυναικών και για τους τρεις μήνες αναφοράς υπερισχύει σε καταγραφές με ποσοστό 87,5% (1167) συγκριτικά με τα περιστατικά πολλαπλών διακρίσεων που υφίστανται οι γυναίκες σε ποσοστό 12.5% (164) .

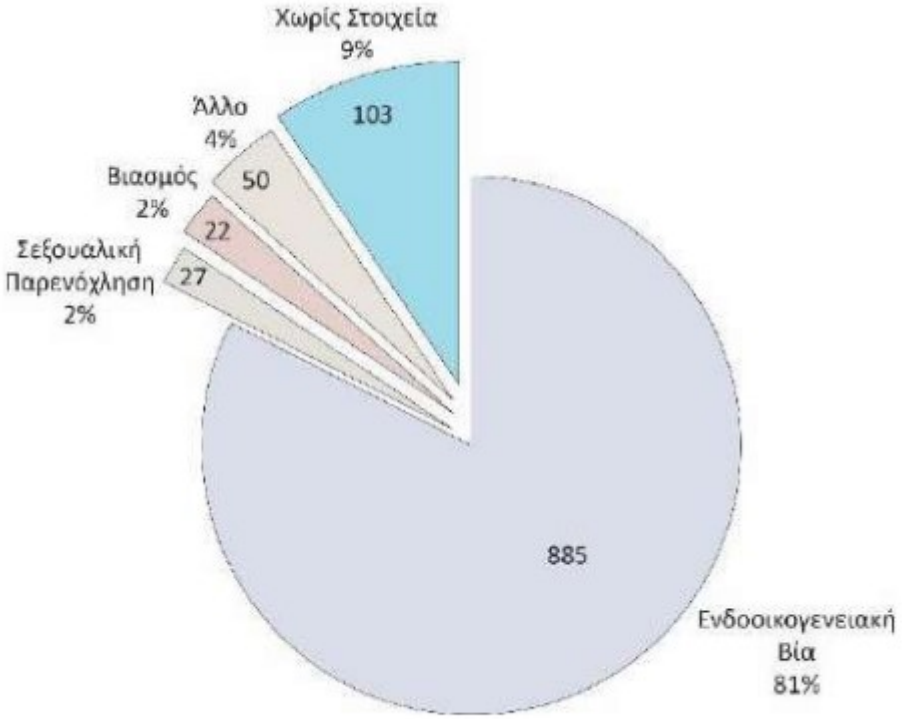

Είδος βίας που καταγγέλλεται από εξυπηρετούμενες γυναίκες (01-04-2022 έως 30-06-2022)

Μάλιστα τα στατιστικά δεδομένα αναδεικνύουν για τους τρεις μήνες αναφοράς ότι η **σχέση επιζήσασας-δράστη είναι κυρίως συζυγική, κατά 54%, καθώς και συντροφική σε ποσοστό 17%.**

Μόλις το 11% αφορά κάποιο μέλος της οικογένειάς τους ή άλλο άτομο σε ποσοστό 9%.

Σχετικά με την οικογενειακή κατάσταση των ωφελούμενων γυναικών **το 43% είναι έγγαμες,** το 20% εκ του συνόλου δηλώνει ανύπαντρη, με ποσοστό 12% να είναι διαζευγμένες και αντίστοιχα σε ποσοστό 11% να βρίσκονται σε διάσταση, ενώ με ίδιο ποσοστό 3% είναι σε κατάσταση συμβίωσης και σε κατάσταση χηρείας. Το 7% των γυναικών δεν έδωσαν αυτά τα στοιχεία.

Επιπλέον, επί του συνόλου των ωφελούμενων γυναικών **το 72% δήλωσε ότι έχει παιδί/παιδιά,** ενώ το 28% δήλωσε ότι δεν έχει παιδιά.

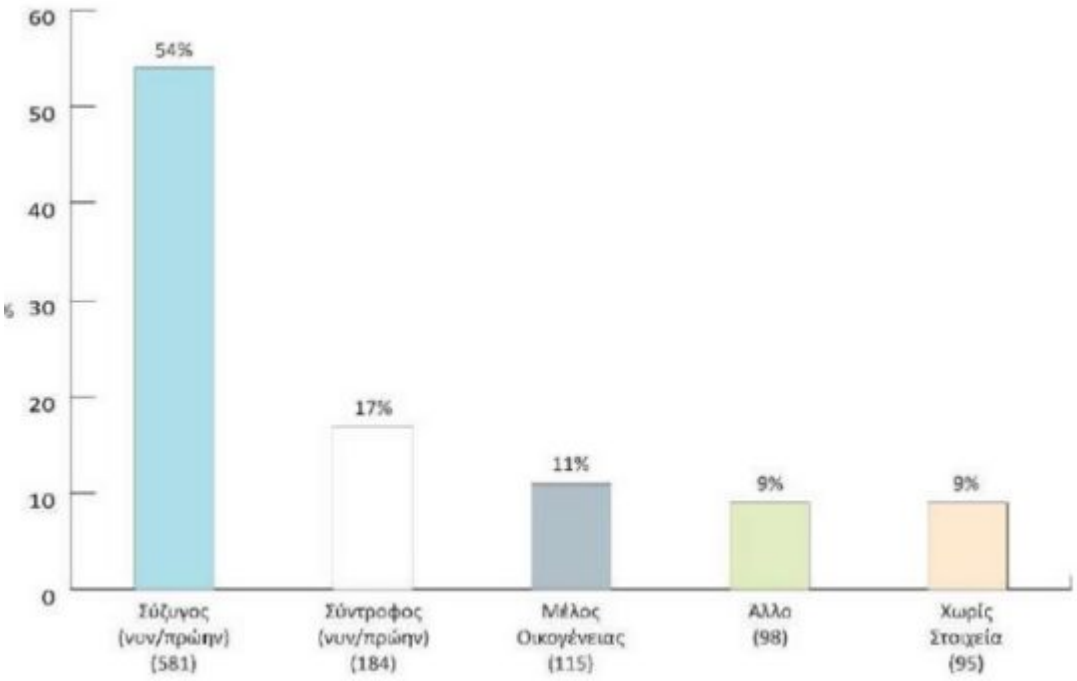

Σχέση επιζήσασας-δράστη όπως αυτή δηλώνεται από τις ωφελούμενες γυναίκες (01-04-2022 έως 30-06-2022

Τα «πρωτεία» στην Αττική

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, **η Αττική σε ποσοστό 32% δέχθηκε τις περισσότερες κλήσεις για βοήθεια** στις Περιφέρειες ανά την Ελλάδα. Ακολουθεί η Κεντρική Μακεδονία σε ποσοστό 8%, ενώ οι υπόλοιπες κλήσεις κατανέμονται σχεδόν με ίδια ποσοστά στις υπόλοιπες Περιφέρειες. Ενδιαφέρον αποτελεί το γεγονός ότι το ποσοστό των ωφελούμενων γυναικών που δεν θέλησαν να αποκαλύψουν την περιοχή από την οποία καλούν ήταν 36%.

Το ποσοστό των ωφελούμενων γυναικών που κάλεσαν την Γραμμή Υποστήριξης 15900 και ανέφεραν Ελληνική υπηκοότητα και για τους τρεις μήνες αναφοράς ήταν 36%, το **3% ανέφεραν ότι είναι μετανάστριες.**

Καμία γυναίκα πρόσφυγας δεν κάλεσε τη Γραμμή SOS 15900 την περίοδο αναφοράς και αυτό μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι οι γυναίκες πρόσφυγες επιζήσασες έμφυλης βίας ή και πολλαπλών διακρίσεων συνήθως παραπέμπονται στα Συμβουλευτικά Κέντρα του Δικτύου Δομών από τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στο προσφυγικό και μεταναστευτικό πληθυσμό.

Τέλος, **το 61%** από τις συνολικές κλήσεις των ωφελούμενων γυναικών **δεν έδωσε αυτά τα στοιχεία**.

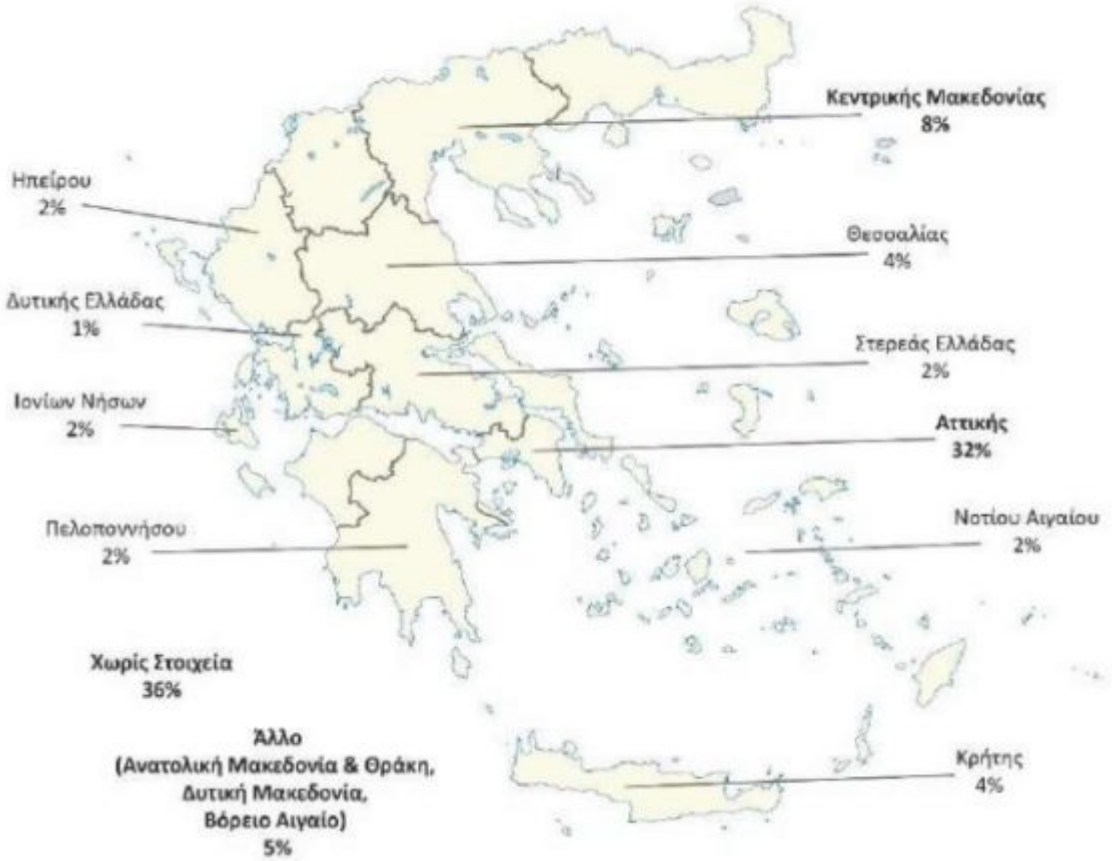

Περιφέρειες από τις οποίες προέρχονται οι κλήσεις των ωφελούμενων γυναικών (01-04-2022 έως 30-06-2022)

Η Παγκόσμια διάσταση του προβλήματος

Σύμφωνα με έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας που διεξήχθη για λογαριασμό του ΟΗΕ για το 2021, παγκοσμίως, υπολογίζεται ότι 736 εκατομμύρια γυναίκες —σχεδόν μία στις τρεις— έχουν υποστεί σωματική ή/και σεξουαλική βία από τον σύντροφό τους, σεξουαλική βία από μη

σύντροφο ή και τα δύο τουλάχιστον μία φορά στη ζωή τους (30% των γυναικών ηλικίας 15 ετών και άνω).

Τα περισσότερα περιστατικά βίας καταγράφονται **από νυν ή πρώην συζύγους ή συντρόφους.** Πάνω από 640 εκατομμύρια γυναίκες ηλικίας 15 ετών και άνω έχουν υποστεί βία από στενό σύντροφο (26% των γυναικών ηλικίας 15 ετών και άνω).

Είναι χαρακτηριστικό ότι **σε παγκόσμιο επίπεδο, η βία κατά των γυναικών επηρεάζει δυσανάλογα τις χώρες και τις περιοχές χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος.**

Σύμφωνα με έρευνα του ΟΗΕ για τα ναρκωτικά και την εγκληματικότητα για το 2020, παγκοσμίως 81.000 γυναίκες και κορίτσια σκοτώθηκαν. Οι 47.000 (58%) πέθαναν στα χέρια ενός συντρόφου ή ενός μέλους της οικογένειας, κάτι που ισοδυναμεί με τη δολοφονία μιας γυναίκας ή ενός κοριτσιού κάθε 11 λεπτά στο σπίτι.

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, το 58% των θυμάτων από δολοφονίες που διαπράχθηκαν από στενούς συντρόφους ή από άλλα μέλη της οικογένειας, είναι γυναίκες ή κορίτσια.

Τέλος, να σημειωθεί ότι τουλάχιστον 158 χώρες έχουν ψηφίσει νόμους για την ενδοοικογενειακή βία και 141 έχουν νόμους για τη σεξουαλική παρενόχληση στον εργασιακό χώρο. Ωστόσο, ακόμη και όταν υπάρχουν νόμοι, αυτό δεν σημαίνει ότι συμμορφώνονται πάντα με τα διεθνή πρότυπα και τις συστάσεις ή ότι εφαρμόζονται και επιβάλλονται.

Τα ποσοστά ενδοοικογενειακής βίας μιλούν από μόνα τους. Πρόκειται για ένα φαινόμενο για το οποίο η **Εκκλησία**, η κοινωνία και καθένας ξεχωριστά από εμάς δεν μπορεί να παραβλέψει. Από την μία προβληματίζει το γεγονός ότι παρά τις καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, το υψηλό μορφωτικό επίπεδο, τις καμπάνιες ενημέρωσης, οι γυναίκες «πληρώνουν» ακριβά κάποια στερεότυπα. Για να τελειώσει ο κύκλος της βίας, ίσως θα έπρεπε να αναρωτηθούμε ως κοινωνία και ως άτομα το πώς μεγαλώνουμε το κορίτσι και πώς το αγόρι.